

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudců JUDr. Hany Pipkové a JUDr. Marcely Rouskové v právní věci žalobce: **Mgr. F. O.**, bytem P., L. 3, zastoupen Mgr. Martinem Zikmundem, advokátem v Plzni, Šafaříkovy sady 5, proti žalovanému: **Policie České republiky, Policejní prezidium**, první náměstek policejního prezidenta, se sídlem Praha 7, Strojnická 27, v řízení o žalobě proti rozhodnutí náměstka policejního prezidenta pro vnější službu ve věcech služebního poměru ze dne 5. 9. 2013, č. j. PPR-17924-5/ČJ-2013-990131,

T a k t o:

- I. Rozhodnutí náměstka policejního prezidenta pro vnější službu ve věcech služebního poměru ze dne 5. 9. 2013, č. j. PPR-17924-5/ČJ-2013-990131, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 20.360 Kč k rukám zástupce Mgr. Martina Zikmunda, advokáta, a to do třiceti dnů od právní moci rozsudku.**

O d ů v o d n ě n í:

Žalobce se včas podanou žalobou dne 18. 10. 2013 domáhal u Městského soudu v Praze zrušení rozhodnutí Policie České republiky, náměstka policejního prezidenta pro vnější službu ve věcech služebního poměru ze dne 5. 9. 2013, č. j. PPR-17924-5/ČJ-2013-990131, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Policejního prezidia České republiky, Operační odbor, ze dne 22. 5. 2013, č. j. PPR-1294-9/ČJ-2013-990760, kterým podle § 207 s odkazem na § 54 a § 112 odst. 2 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů, byla zamítnuta žádost o doplatek služebního příjmu bývalého vrchního komisaře mjr. Mgr. F. O., naposledy na

služebním místě vrchní komisař operačního odboru Policejního prezidia České republiky, za službu přesčas v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce, kterou vykonával v letech 2009 až 2011, v celkové výši 63.955,43 Kč.

Rozhodnutí Policejního prezidia České republiky, Operační odbor, ze dne 22. 5. 2013 napadl Mgr. O. odvoláním, v němž uváděl, že rozhodnutí je věcně nesprávné, neboť nebyl náležitě a úplně zjištěn skutkový stav věcí, když dokazování nebylo zajištěno v potřebném rozsahu, na základě provedených zjištění byla učiněna nesprávná skutková zjištění, rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, navíc některá zjištění jsou nepřezkoumatelná pro nedostatek odůvodnění a jsou tedy dány pochybnosti o správnosti takovýchto zjištění. Poukazoval na to, že mu byla v letech 2009 až 2011 služba přesčas nařizována z důvodu řešení personálního nedostatku na operačním středisku operačního odboru Policejního prezidia České republiky a snahy ušetřit finanční prostředky a tedy nikoliv v důležitém zájmu služby, jak má na mysli § 54 zákona o služebním poměru s odkazy na rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Ads 151/2011-126 a 4 Ads 15/2012-34. Namítal, že služba přesčas mu byla plánována a nejednalo se o službu výjimečnou, která by řešila mimořádnou situaci způsobenou neočekávanou situací.

Žalobou napadeným rozhodnutím náměstka policejního prezidenta pro vnější službu ve věcech služebního poměru ze dne 5. 9. 2013 bylo odvolání zamítnuto.

Žalovaný k námitce, že z plánů služeb vyplývá, že na operačním středisku PP ČR byl pravděpodobně podstav příslušníků, přičemž teprve plán z listopadu zaznamenává stav 36 příslušníků a předchozí období jsou plánována s nižšími počty příslušníků a je pravděpodobné, že tento nedostatek osob byl nahrazován zvýšenými nároky na stávající příslušníky plánováním přesčasových hodin, které byly vždy do počtu 150 hodin nepropláceny, uvedl, že na operačním středisku PP ČR nikdy nebyl plánován počet 36 systemizovaných služebních míst. Nejprve zde bylo systemizováno 29 služebních míst, až teprve v roce 2011 bylo přidáno další systemizované služební místo, které však nekoresponduje se služebním místem, na němž byl Mgr. O. ustanoven. Mgr. O. byl v roce 2009 ustanoven na služebním místě vrchní komisař, teprve dnem 1. října 2010 byl ustanoven na služebním místě vrchní komisař s příplatkem za vedení. Služební místo, které bylo na operační středisko PP ČR přidáno, je však ve služební hodnosti komisař, takže tato změna nemá na bývalé služební zařazení odvolatele vliv.

K přehledu nepřítomnosti příslušníků v rozhodném období, kdy se podle má jednat o vykazované přesčasové služby Mgr. O., kde jsou uváděni nepřítomní příslušníci a důvod jejich nepřítomnosti (dovolená, rehabilitace, školení, nemoc, služební cesta), dále celkem ve 12 případech není nepřítomnost ani důvod uveden, žalovaný uvedl, že právě tento přehled dokládá, z jakého důvodu byla Mgr. O. nařízena služba přesčas.

K námitce, že v tomto přehledu jsou nejasnosti, doložené příkladem ze dne 31. března 2009, kdy je uveden přesčas 4 hodiny, avšak z plánu služeb vyplývá, že Mgr. O. měl naplánovanou 24 hodinovou službu. K závěru, že vykonával dne 31. března 2009 od 08:00 hodin do 20:00 hodin plánovanou službu, poté od 20:00 hodin do 24:00 hodin plánovanou jako neplacenou přesčasovou službu, a změnou data od 00:00 hodin do 08:00 hodin dne 1. dubna 2009 pokračoval plánovanou službou. Žalovaný odmítl, že tabulka obsahuje takovýchto nejasností větší počet. Z výpisu evidence přítomnosti a nepřítomnosti je však zřejmé, že toho dne byla Mgr. O. nařízena služba přesčas od 08:00

hodin do 12:00 hodin a následně vykonával od 12:00 hodin do 08:00 hodin běžnou službu.

Žalovaný dále uvedl, že co se týče dalších nejasností, které jsou přehledu vytýkány, tak vzhledem k nekonkrétnosti námitek, nelze se k nim ani konkrétně vyjádřit. Pokud bylo v odvolání navrhováno doplnění spisového materiálu o jednoduchý přehled celkového počtu odpracovaných přesčasových hodin za roky 2009 až 2011 s vyznačením proplacených a neproplacených hodin u všech příslušníků operačního střediska PP ČR, tak tento požadavek je irelevantní, neboť v předmětném řízení jde pouze o službu přesčas Mgr. O. a nikoliv ostatních příslušníků operačního střediska PP ČR.

Mgr. O. navrhoval doplnění spisového materiálu o přehled personálního obsazení a tedy případného podstavu na útvaru v předmětném období a přehledu nepřítomností příslušníků v rozhodném období s vyznačením celkové plánované služby a konkrétní doby služby přesčas, kdy přehled dále nerozlišuje přesčas neproplacený a přesčas proplacený s tím, že by bylo vhodné i tyto kategorie rozlišit, tak shora je popsáno obsazení operačního střediska PP ČR, včetně případného popisu neobsazených míst. Žalovaný k tomu uvedl, že přehled nepřítomností příslušníků je uveden v tabulce na str. 4 a 5 prvostupňového rozhodnutí, avšak pouze v případech, které se vztahují k době služby přesčas Mgr. O. a jejímu odůvodnění. Doba služby přesčas nad 150 hodin v kalendářním roce byla odvolateli proplacena podle § 125 odst. 1 zákona o služebním poměru. Navrhoval-li doplnit vysvětlení, zda je odůvodnění nařízeného přesčasu vysvětlováno jako náhrada příslušníků nepřítomných z důvodu plánované a schválené řádné dovolené nebo rozhodnutím služebního funkcionáře vyslaných do kurzu nebo na rehabilitaci, když je zřejmé, že se jednalo o plánovanou nepřítomnost zaznamenanou v plánu služby, tak tyto skutečnosti byly podrobně vysvětleny shora. Konstatoval-li, že i když předložený výpočet doplacení služby přesčas nebyl nijak oponován, navrhoval-li doplnění spisového materiálu o kontrolní vyčíslení mzdovou účtárnou, která disponuje veškerými daty o nárocích odvolatele, tak tomuto požadavku podle žalovaného nelze vyhovět, protože ve smyslu § 112 odst. 2 zákona o služebním poměru byla doba služby přesčas v rozsahu do 150 hodin v kalendářním roce zohledněna ve služebním příjmu.

Žalobce se svým podáním domáhal zrušení napadeného rozhodnutí s tím, že byl nesprávně a neúplně zjištěn skutkový stav, což ve svých důsledcích způsobuje nezákonnost napadeného rozhodnutí.

Žalobce uváděl, že byl ve služebním poměru u Policie ČR ode dne 1. 3. 1979 až do dne 30. 11. 2011, přičemž ode dne 1. 11. 2005 do dne 30. 11. 2011 u Policejního prezidia České republiky, operačního odboru, operačního střediska (oddělení) jako vrchní komisař. V letech 2009, 2010 a 2011 mu byl nařizován výkon služby přesčas, a to v roce 2009 v rozsahu 20 hodin, v roce 2010 v rozsahu 150 hodin, a v roce 2011 v rozsahu 32,5 hodin. Přesčas byl z důvodu řešení personálního nedostatku na jmenovaném útvaru a snahy ušetřit finanční prostředky, a tedy nikoli v důležitém zájmu služby ve smyslu § 54 zákona o služebním poměru.

Žalobce namítal, že mu vznikl nárok na zpětné doplacení platu za výkon služby přesčas, a to za rok 2009 doplacení částky ve výši 5.947,60 Kč, za rok 2010 doplacení částky ve výši 42.474,78 Kč a za rok 2011 doplacení částky ve výši 15.533,05 Kč, v celkové výši 63.955,43 Kč.

Žalobce namítal, že mu dále vznikl nárok na doplacení odchodného v částce 21.237,40 Kč, neboť o tuto částku bylo odchodné pokráčeno.

Žalobce namítal, že mu vznikl nárok na doplacení výsluhového příspěvku přiznaného Ministerstvem vnitra - rozhodnutím ředitele odboru sociálního zabezpečení ve věcech služebního poměru č. j. OSZ-145899/D-Bp-2012 ve výši 1.769,80 Kč měsíčně, před valorizací v roce 2012 a zdaněním, od prosince roku 2011 do zaplacení a dále o navýšení výsluhového příspěvku právě o částku 1.769,80 Kč měsíčně.

Žalobce se dovolával rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 26. září 2012, č. j. 6 Ads 151/2011-126, a ze dne 31. října 2012, č. j. 4 Ads 15/2012-34, s tím, že jeho přesčasové hodiny byly plánovány a nejednalo se o službu výjimečnou, která by řešila mimořádnou situaci způsobenou neočekávanou situací.

Žalobce namítal, že svými podáními ze dne 27. 12. 2012 a 27. 3. 2013 navrhl širší dokazování, které správní orgány neprovedly. Správní orgány nedoložily, že přesčasové služby byly v důležitém zájmu služby, tuto skutečnost náležitě neodůvodnily. Přesčasové hodiny mu byly plánovány, nejednalo se o službu výjimečnou, která by řešila mimořádnou situaci způsobenou neočekávanou situací. Spisový materiál nebyl doplněn o jednoduchý přehled celkového počtu odpracovaných přesčasových hodin za roky 2009, 2010 a 2011 s vyznačením proplacených a neproplacených hodin u všech policistů operačního střediska odboru PP ČR. Spisový materiál nebyl doplněn o kontrolní vyčíslení nároku mzdovou účtárnou. Rozhodnutí správních orgánů obou stupňů je nepřezkoumatelné.

Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 9. 1. 2014 navrhnul žalobu zamítnout. Tvrdil, že ze spisového materiálu vyplývá, že žalobcem odsloužené jednotlivé přesčasové hodiny, kterým přiřazeny konkrétní důvody nařízení služby přesčas, zejména dovolené, ozdravné pobyty, neschopnosti ke službě, školení, tedy důvody podřaditelné pod důležitý zájem služby dle § 201 odst. 1 zákona o služebním poměru. Za důležitý zájem služby se považuje zájem bezpečnostního sboru na včasném a kvalitním plnění úkolů bezpečnostního sboru. Je vysvětleno, že operační středisko Policejního prezidia ČR zajišťuje vysoce specializované činnosti, které musí být zajištěny nepřetržitě. Odůvodnění napadeného rozhodnutí přezkoumatelně zdůvodňuje, že žalobci byla služba přesčas nařizována v důležitém zájmu služby nejvýše v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce. Napadené rozhodnutí se vypořádává i s žalobcovými návrhy na doplnění spisového materiálu, vysvětluje žalobcovy nejasnosti při plánování služby přesčas. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí je zřejmý vývoj obsazenosti služebních systemizovaných míst na operačním středisku Policejního prezidia ČR. Je vysvětleno, že na každém organizačním článku je systemizován pevně stanovený počet služebních míst, která nelze libovolně navyšovat či ubírat podle toho, zda více příslušníků nevykonává službu pro různé překážky na jejich straně. Neobsazená služební systemizovaná místa byla průběžně obsazována. Ve vztahu k žalobcovu pracovišti je rovněž podstatné, že jsou na něm vykonávány vysoce specializované činnosti, nemůže vykonávat kdokoli, případný zástup za příslušníka může vykonávat jen takový příslušník, který má s výkonem služby na operačním středisku Policejního prezidia ČR zkušenost. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí - nedocházelo k dlouhodobému nahrazování nedostatku příslušníků zvýšenými nároky na stávající příslušníky, služba přesčas nebyla využívána k jiným účelům, než které připouští právní úprava.

Městský soud v Praze nařídil ve věci jednání, které se konalo dne 31. 10. 2017, při němž účastníci řízení setrvali na svých původních stanoviscích, přičemž bylo konstatováno písemné vyjádření osoby zúčastněné na řízení.

Městský soud v Praze posoudil věc takto:

Městský soud v Praze posoudil napadené rozhodnutí podle § 75 soudního řádu správního a to v mezích žalobcem uplatněných žalobních bodů, jakož i řízení, které mu předcházelo, přičemž vycházel ze skutkového právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, a proto a rozsudkem ze dne 28. června 2016, č. j. 8 Ad 17/2013 – 49, zrušil rozhodnutí náměstka policejního prezidenta pro vnější službu ve věcech služebního poměru ze dne 5. 9. 2013, č. j. PPR-17924-5/ČJ-2013-990131.

Nicméně Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 22. června 2017, č. j. 7 As 334/2016 – 22, vyhověl kasační stížnosti žalovaného správního orgánu a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 28. června 2016, č. j. 8 Ad 17/2013 – 49, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud v zrušujícím rozsudku č. j. 7 As 334/2016 – 22 uvedl, že otázkou přezkoumatelnosti rozhodnutí služebních funkcionářů ve věcech služebního poměru se Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 23. 5. 2013, č. j. 4 Ads 11/2013 – 41, publ. pod č. 2900/2013 Sb. NSS, ve kterém uvedl následující: „Proto je nezbytné, aby vedoucí příslušník u každé služby přesčas uvedl konkrétní důvod, proč ji nařídil. S ohledem na zmíněnou neformálnost rozhodování o službě přesčas a její četnost nelze zajisté vyžadovat, aby odůvodnění jednotlivé služby přesčas mělo parametry, které služební zákon stanovuje pro odůvodnění rozhodnutí vydaného v řízení ve věcech služebního poměru. Nicméně po vedoucím příslušníkovi je možné žádat alespoň rámcové vymezení určitého důvodu pro nařízení služby přesčas a stručný písemný záznam o tomto důvodu, například v knize služeb. Takový požadavek umožňuje posouzení zákonnosti nařízení služby přesčas v řízení ve věcech služebního poměru a v soudním řízení správním a zároveň nepřináší výraznější administrativní zátěž, která by ohrožovala plnění jiných úkolů vedoucích příslušníků bezpečnostních sborů. (...)“

Posuzování podmínek pro nařízení služby přesčas a z toho vyplývající požadavek na přiměřené odůvodnění takového opatření dále není výrazem nepřipustného rozšíření pravomoci soudního přezkumu i na úkony, jimiž vedoucí příslušníci ukládají podřízeným příslušníkům úkoly směřující ke způsobu, době a rozsahu výkonu služby podřízených příslušníků. Především je nutné zdůraznit, že dosavadní judikatura neučinila závěr o možnosti soudního přezkumu samotného úkonu, jímž vedoucí příslušník v rámci svého oprávnění dává rozkazy k výkonu služby nařizuje podřízenému příslušníku službu přesčas. Správní soudy vymezily podmínky pro nařízení služby přesčas spočívající v důležitém zájmu služby a z toho vyplývajícím předpokladu výjimečnosti služby přesčas v rámci soudního přezkumu rozhodnutí služebních funkcionářů vydaných v řízení o služebním poměru, která se týkala nároků příslušníků vyplývajících z údajně nezákonné služby přesčas. Taková rozhodnutí správního orgánu nepochybně představují úkony správního orgánu ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., které podléhají soudnímu přezkumu. V jeho rámci pak musí soud posoudit dodržení

uvedených podmínek pro nařízení služby přesčas, což však nemůže učinit bez znalosti konkrétního důvodu, který vedoucího příslušníka k takovému opatření přiměl.

Jestliže vedoucí příslušník takový konkrétní důvod alespoň v rámcovém rozsahu nevymezí a nezaznamená ho v písemné formě, ani ho nelze spolehlivě dovodit ze spisového materiálu, nemůže služební funkcionář v řízení ve věcech služebního poměru náležitě posoudit, jestli služba přesčas byla nařízena v souladu se zákonem, či nikoliv. V důsledku toho si takový úsudek nemůže učinit ani soud, který tak je nucen žalobou napadené rozhodnutí zrušit pro nepřezkoumatelnost, jako tomu bylo i v nyní posuzované věci.“

Nejvyšší správní soud v zrušujícím rozsudku č. j. 7 As 334/2016 – 22 dále uvedl, že z citovaného rozsudku vyplývá, že u každé služby přesčas je třeba uvést konkrétní důvod jejího nařízení, a to alespoň v rámcovém rozsahu tak, aby bylo možné náležitě posoudit, jestli služba přesčas byla nařízena v souladu se zákonem. Nejvyšší správní soud se neztotožnil se závěrem, kterým žalobou napadené rozhodnutí bylo shledáno nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů. Jak ve správních rozhodnutích, tak i ve správním spisu jsou uvedeny údaje o tom, kdy, v jakém rozsahu a z jakých konkrétních důvodů byla žalobci práce přesčas nařízena. Vždy je uvedeno datum a doba služby přesčas, počet hodin a její důvod (nepřítomnost konkrétních příslušníků a důvod jejich nepřítomnosti). V přiměřeném rozsahu byly vymezeny konkrétní důvody pro nařizování jednotlivých služeb přesčas žalobci v rozhodném období. Městský soud v Praze tak měl k dispozici potřebné informace k tomu, aby mohl přezkoumat, zda žalobci byla nařizována služba přesčas v souladu se zákonem a nebylo tohoto institutu využíváno k jiným účelům a za jiných podmínek, než připouští platná právní úprava.

Podle § 54 zákona o služebním poměru

(1) Příslušníkovi lze v důležitém zájmu služby nařídit výkon služby přesčas nejvýše v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce.

(2) Jestliže bude vyhlášen krizový stav podle zvláštního právního předpisu nebo ve výjimečných případech ve veřejném zájmu, lze příslušníkovi nařídit po dobu krizového stavu anebo po nezbytnou dobu ve veřejném zájmu službu přesčas i nad rozsah stanovený v odstavci 1.

(3) Za službu přesčas se podle odstavců 1 a 2 považuje služba vykonávaná nad základní dobu služby v týdnu mimo rámec směn. U příslušníka s kratší dobou služby v týdnu se za službu přesčas nepovažuje služba, která nepřesahuje základní dobu služby v týdnu.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. září 2012, č. j. 6 Ads 151/2011-126, na nařizování služby přesčas policistovi Policie České republiky se podle § 171 písm. h) zákona o služebním poměru nevztahuje řízení ve věcech služebního poměru. V případě, že jsou uplatňovány nároky vyplývající z nesprávné aplikace § 54 odst. 1 citovaného zákona, podle něhož lze příslušníkovi v důležitém zájmu služby nařídit výkon služby přesčas nejvýše v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce, musí však žalovaná jednoznačným, průkazným a nezpochybnitelným způsobem prokázat, že služba přesčas není z její strany využívána k jiným účelům a za jiných podmínek, než které připouští platná právní úprava.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. října 2015, č. j. 1 As 183/2015 – 63, službu přesčas lze příslušníkům Vězeňské služby ČR dle § 54 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (tedy v důležitém zájmu

služby) nařídít pouze ve výjimečných a mimořádných případech. Konkrétně se jedná o situace, které není možné běžně předvídat při rozvržení doby služby na jednotlivé směny, tedy např. náhlé onemocnění příslušníka. Je přitom na správním orgánu, aby jednoznačným a nezpochybnitelným způsobem prokázal, že služba přesčas není z jeho strany využívána k jiným účelům a za jiných podmínek, nežli připouští právní úprava.

Z napadeného rozhodnutí, jakož i vyjádření žalovaného vyplývá, že pracovní pozice žalobce byla speciální, že žalobce odborníkem ve svém oboru, a že Policie ČR disponuje pouze omezeným počtem takovýchto odborníků. Žalovaný vyjádřil názor, že služebnímu funkcionáři pak nezbyvá nic jiného než za nepřítomné příslušníky nařídít přítomným příslušníkům službu přesčas, neboť činnosti operačního střediska PP ČR musí být zajištěny.

Žalobce k tomu uvedl, že žalovaný přiznává, že služby přesčas nebyly nařízeny v důležitém zájmu služby (tj. ve výjimečných případech), nýbrž běžně při nedostatku pracovníků, že takový postup sice možný, nicméně všechny přesčasové směny musí být řádně a v plné výši uhrazeny. Skutečnost, že žalobce byl ve věci odborníkem, automaticky nemohlo znamenat to, že při nedostatku pracovníků měl žalobce svoji běžnou práci vykonávat v rámci přesčasové pracovní doby.

Z ustanovení § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru je zřejmé, že příslušníkovi lze v důležitém zájmu služby nařídít výkon služby přesčas nejvýše v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce. Z odstavce 2 citovaného ustanovení vyplývá, že jestliže bude vyhlášen krizový stav podle zvláštního právního předpisu nebo ve výjimečných případech ve veřejném zájmu, lze příslušníkovi nařídít po dobu krizového stavu anebo po nezbytnou dobu ve veřejném zájmu službu přesčas i nad rozsah stanovený v odstavci 1. Podle odstavce 3 tohoto ustanovení za službu přesčas se podle odstavců 1 a 2 považuje služba vykonávaná nad základní dobu služby v týdnu mimo rámec směn. U příslušníka s kratší dobou služby v týdnu se za službu přesčas nepovažuje služba, která nepřesahuje základní dobu služby v týdnu.

Podle § 201 odst. 1 zákona o služebním poměru za důležitý zájem služby se považuje zájem bezpečnostního sboru na včasném a kvalitním plnění úkolů bezpečnostního sboru.

Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu jednoznačně vyplývá, že službu přesčas v důležitém zájmu služby (§ 54 odst. 1 zákona o služebním poměru) nelze nařizovat v situacích, které bylo možno předvídat při plánování směn (např. plánovaná dovolená, studijní pobyt či dlouhodobá pracovní neschopnost jiných příslušníků). Nedostatečné personální zajištění daného útvaru není důležitým zájmem služby (§ 201 odst. 1 zákona o služebním poměru), pro který lze službu přesčas nařídít (§ 54 odst. 1 zákona o služebním poměru).

Podle personálního informačního systému EKIS WEB a potvrzení o mzdě za roky 2009 až 2011 vyplývá, že v roce 2009 bylo na operačním středisku PP ČR systemizováno 29 služebních míst, která byla v březnu 2009 všechna obsazena, a v prosinci 2009 bylo obsazeno 27 systemizovaných služebních míst z 29 plánovaných systemizovaných služebních míst. V roce 2010 bylo na operačním středisku PP ČR systemizováno 29 služebních míst, která byla v únoru 2010 všechna obsazena, v březnu 2010 bylo obsazeno 28 systemizovaných služebních míst, v květnu 2010 bylo obsazeno 27 systemizovaných služebních míst a v červnu 2010 bylo obsazeno 27 systemizovaných služebních míst z 29

plánovaných systemizovaných služebních míst. V listopadu roku 2011 bylo na operačním středisku PP ČR systemizováno 30 služebních míst, přičemž všechna byla obsazena.

Žalobce ve své žalobě, stejně jako před tím v svém odvolání uváděl, že z doručených materiálů lze dovodit, že přesčasové hodiny byly plánovány a nejednalo se tak o službu výjimečnou, která by řešila mimořádnou situaci způsobenou neočekávanou situací. Na tuto námitku potom žalovaný v napadeném odvolání reagoval, aniž by popřel žalobcovo tvrzení tím, že operační středisko PP ČR zajišťuje vysoce specializované činnosti, které musí být zajištěny nepřetržitě. Z čl. 35 přílohy k rozkazu policejního prezidenta č. 214/2008, kterým se vydává organizační řád, je zřejmé, že *operační odbor odpovídá za činnost operačních středisek policie a integrovaných operačních středisek policie (dále jen „operační středisko“), systém zajištění a zveřejňování dopravního zpravodajství, hlásnou službu v policii, zajištění součinnostních vazeb s bezpečnostními sbory jiných států, implementaci a realizaci či 99 Schengenské prováděcí úmluvy, výkon metodického vedení a vnitřní kontroly na úseku činností operačních středisek dopravního zpravodajství a informačního systému opatření, metodické vedení operační činnosti útvarů policie a koordinaci jejich činnosti při plnění úkolů, které přesahují jejich územní nebo věcnou působnost nepřetržité spojení s operačními středisky útvarů policie, provozování celoplošných informačních systémů v souladu s právním předpisem v rozsahu potřebném pro plnění úkolů policie, informační tok v policii a k ministerstvu, vydává pokyny k výkonu hlásné služby, pro určené vedoucí policisty prezidia zpracovává denní informace o porušeních vnitřního pořádku a bezpečnosti, plnění úkolů na úseku pátrání a s ohledem na vývoj bezpečnostní situace organizuje a operativně řídí opatření k pátrání a dopadení pachatelů trestné činnosti a k pohřešovaným osobám. Operační odbor spolupracuje při plnění svých úkolů s mimorezortními subjekty a orgány, s mezinárodními organizacemi a policejními institucemi a s bezpečnostními sbory jiných států, plní úkoly ve spolupráci s ministerstvem v oblasti příprav policie k činnosti za krizových stavů, spolupodílí se na zabezpečování odborné přípravy policistů operačních středisek, spolupodílí se na spolupráci s ředitelstvím služby pořádkové policie a ředitelstvím služby dopravní policie na metodickém vedení činnosti dozorců služby organizačních článků policie, udržuje součinnostní vazby policie se situačním a informačním centrem ministerstva a stálými službami jiných státních orgánů, státních organizací a institucí, podílí se na zpracovávání návrhů koncepcí rozvoje policie v oblastech výstavby modernizace operačních středisek dopravního zpravodajství, linek tísňového volání, spojení, informačních technologií určených k zajištění činnosti operačních středisek a dopravního zpravodajství a navrhuje opatření k jejich realizaci, podílí se na zpracovávání koncepcí rozvoje v rozsahu úkolů policie v oblastech působnosti ministerstva, stanovuje základní cíle a úkoly jednotlivých služeb policie, analyzuje a kontroluje činnost policie, spolupodílí se na realizaci bezpečnostní politiky státu, soustřeďuje informace potřebné pro rozhodování vedoucích policistů o opatřeních k řešení bezpečnostní situace v České republice: přebírá informace od útvarů a organizačních článků policie, ozbrojených sil, Hasičského záchranného sboru České republiky, Generálního ředitelství cel, Vězeňské služby České republiky, zdravotnických zařízení, zastupitelských úřadů, státních, krajských a obecních orgánů, právnických a fyzických osob; sleduje vnější zdroje Informací, podílí se na sledování a analýze vývoje bezpečnostní situace v České republice za účelem přijímání vlastních opatření pro plnění úkolů ministerstva ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti. Operační odbor provádí nezbytná opatření v době nepřítomnosti příslušných vedoucích policistů v případě nebezpečí z prodlení, zejména hrozí-li závažné následky, o jejich provedení neprodleně informuje příslušné vedoucí policisty, organizuje a operačně řídí opatření k událostem porušujícím závažným způsobem veřejný pořádek a bezpečnost nebo opatření k*

pátrání po pachatelích trestné činnosti a k jejich dopadení a k pohřešovanými osobám, a zejména na základě rozhodnutí policejního prezidenta nebo jeho náměstků plní stanovené úkoly při realizaci krizových opatření, koordinuje opatření k součinnosti složek integrovaného záchranného systému s příslušnými útvary a organizačními články policie, na základě rozhodnutí policejního prezidenta nebo jeho náměstků vyhláší policejní akce, dosažitelnost a pohotovost k policejním akcím a zpohotovění a nasazování policejních jednotek k plnění služebních úkolů pod jednotným velením, vyhláší a koordinuje policejní akce a uzávěry; přitom koordinuje součinnost útvarů a organizačních článků policie a organizuje rychlé, a efektivní nasazování sil a prostředků, přijímá opatření k vzniklým situacím na hraničních přechodech k osobám, věcem a cestovním dokladům, plní úkoly týkající se osob a věcí v systému zpracování, vyhlášení, realizace a kontroly opatření na území České republiky, hraničních přechodech, a schengenském prostoru, v souladu s mezinárodními smlouvami vyrozumívá zastupitelské úřady nebo ministerstvo zahraničních věcí o omezení cizinců na svobodě a některých případech zranění nebo úmrtí cizinců, pro potřeby útvarů a organizačních článků policie vydává informace z informačního systému Dotazy do informačních systémů policie a ministerstva, shromažďuje a autorizuje informace se zaměřením na problematiku bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích České republiky; zpracované informace upravuje a zapracovává do příslušného programového vybavení, z kterého jsou distribuovány za účelem zveřejnění. Je věcným gestorem informačního systému dopravních informací, koordinuje a zajišťuje plnění úkolů při přeshraničním pronásledování; spolupracuje s ředitelstvím služby pořádkové policie na přípravě metodických postupů přeshraničního pronásledování. Z organizačního řádu je tedy zřejmé, že takovéto činnosti není možné nezajistit a musí být vykonávány skutečně pouze zkušenými a proškolenými příslušníky. Policie České republiky samozřejmě disponuje pouze omezeným počtem takovýchto odborníků, a proto pokud dojde přirozenou fluktuací k odchodu nějakého příslušníka ze systemizovaného služebního místa v rámci operačního střediska PP ČR, není možné jej okamžitě nahradit jiným takto zkušeným odborníkem na danou problematiku. Každý příslušník zařazený na služebním místě v rámci operačního střediska PP ČR musí absolvovat jednak základní odbornou přípravu a dále specializační kurz „Policista operačního střediska Policie České republiky“, který trvá 5 týdnů. Služebnímu funkcionáři pak nezbyvá nic jiného, než za nepřítomné příslušníky nařídít přítomným příslušníkům službu přesčas, neboť činnosti operačního střediska PP ČR musí být zajištěny.“

V inkriminované věci je tedy nesporné, že se nejednalo o situaci, které není možné běžně předvídat při rozvržení doby služby na jednotlivé směny. S výkladem žalovaného, že za veřejný zájem může být označena každá činnost policie, neboť ta je ve veřejném zájmu zřízen, nelze podle názoru Městského soudu v Praze souhlasit, neboť veřejný zájem je třeba dovozovat v každém jednotlivém případě a jeho paušalizace na jakoukoliv činnost žalované by bylo v rozporu nejen s platnou právní úpravou, ale rovněž s teoretickým pojetím toho, co veřejný záměr ve skutečnosti je a jak s tímto pojmem pracovat. Nehledě na to, že „výjimečnost“ předpokládaná služebním zákonem je ve zřejmé kontrapozici s trvalou praxí plánovaných přesčasových hodin. Pouze tehdy, pokud by k nařízení služby přesčas došlo v souladu s citovanými ustanoveními služebního zákona, by byl správný názor žalovaného o neproplácení prvních 150 přesčasových hodin ročně z důvodu jejich zohlednění při stanovení služebního příjmu žalobce (§ 112 odst. 2 zákona o služebním poměru).

Podle § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru „Příslušníkovi lze v důležitém zájmu služby nařídít výkon služby přesčas nejvýše v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce“. Je tedy

rozhodné, o jaké překážky se jedná, neboť předpoklad výjimečnosti služby přesčas vyplývá především ze skutečnosti, že zákonodárce její přípustnost podmínil existencí určitých zákonných podmínek, bez jejichž identifikace výkon služby přesčas nařídít nelze. Citované ustanovení tedy předpokládá, že k nařízení výkonu služby přesčas lze přistoupit pouze v důležitém zájmu služby. Tento důležitý zájem služby nelze pak shledat v tom, že je dlouhodobý až trvalý nedostatek osob nahrazován zvýšenými nároky na stávající příslušníky nařizováním služeb přesčas s odkazem na důležitý zájem služby.

Důležitým zájmem služby, který musí být dán, aby mohl být přesčas v režimu § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru nařízen, může být v nepředvídatelných situacích i zájem na zajištění bezproblémového chodu služby. Zejména v prostředí útvaru, který při své činnosti musí reagovat na aktuální vývoj situace, je třeba tento zájem jako důležitý zájem služby smyslu § 54 odst. 1 téhož zákona připustit, aby mohl být útvar schopný pružně a účinně plnit své úkoly. Skutečnosti ukazující na výjimečnost situace je však třeba vždy posoudit.

Městský soud v Praze se zabýval konkrétními důvody pro nařízení služby přesčas žalobci v jednotlivých případech a dospěl k závěru, že žaloba byla podána zčásti důvodně. Žalobce uvedl dva okruhy námitek. Jednak namítal nedostatečně zjištěný skutkový stav a následně nesprávné právní posouzení. Námitku ohledně nedostatečně zjištěného skutkového stavu soud neshledal důvodnou, v podstatě již jen z toho důvodu její naprosté nekonkrétnosti. Účastník řízení, který brojí proti rozhodnutí vydanému ve správním řízení, samozřejmě může namítat, že napadané rozhodnutí vychází z nedostatečně zjištěného skutkového stavu, ale pak je nepochybně na místě, pokud takovou námitku uplatní, aby ji konkretizoval, tj. uvedl, ohledně jakých skutečností měla být provedena nedostatečná skutková zjištění, které okolnosti nebyly objasněny, popř. navrhl, jaké podklady měly být opatřeny pro správné rozhodnutí. V podané žalobě není tato námitka nijak konkretizována, a pro úplnost lze poukázat na to, že obdobnou vadou trpělo i odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, neboť ani v něm není uvedeno, v čem skutkový stav neměl být náležitě zjištěn, jaké dokazování nebylo provedeno v potřebném rozsahu apod.

Městský soud v Praze se naopak ztotožnil s námitkou, brojící proti tomu, že služba přesčas byla žalobci nařizována nikoliv v důležitém zájmu služby, tedy ve výjimečných případech, nýbrž v případech, kdy bylo třeba zajistit výkon služby v situacích, které rozhodně nelze označit jako výjimečné či dokonce nepředvídatelné. K tomuto závěru v podstatě postačuje vyjít již ze samotného rozhodnutí vydaného služebním funkcionářem v prvním stupni, když na str. 4 a 5 jsou uvedeny rozpisy oněch jednotlivých nařízených služeb přesčas v letech 2009, 2010 a 2011. Koneckonců v průběhu konstatování obsahu spisu byla právě tato část prvostupňového rozhodnutí konstatována a je tedy zřejmé, že v naprosté většině případů byla služba přesčas žalobci nařizována proto, že jeden, popř. dva další policisté zařazení v tom útvaru, čerpali dovolenou, popř. byli na kurzu na Střední policejní škole, nebo byli na školení, popř. byli na jazykovém kurzu.

Podle názoru Městského soudu v Praze soudu nelze dovolenou, absolvování jazykového nebo podobného kurzu, vzdělávacího kurzu, dost dobře považovat za nepředvídatelnou situaci, která by vyvstala náhle a mohla by tedy vyvolat potřebu nařídít policistovi službu přesčas. Na rozdíl od nepochybně situace, kdy některý z policistů je neschopen ke službě v důsledku nemoci nebo úrazu, neboť takovou situaci zpravidla naplánovat nelze, ale o určení dovolené nebo o vyslání policisty na jazykový nebo jiný

vzdělávací kurz, o tom nepochybně rozhodnout lze s dostatečným předstihem. Je nepochybně v pravomoci příslušného služebního funkcionáře, který příslušný útvar vede, aby tyto nepřítomnosti jednotlivých policistů plánoval ve svém útvaru tak, aby výkon služby nebyl ohrožen, a aby tedy nebylo nutno nařizovat službu přesčas. V inkriminované věci nelze přehlédnout, že k opakování takovéto praxe nařizování služby přesčas žalobci v situacích, které nelze rozhodně označit neočekávané, jednalo-li se o dovolené a různé vzdělávací kurzy, ohledně nichž muselo být zajisté předem rozhodováno, nedocházelo výjimečně, nýbrž pravidelně opakovaně v průběhu tří let. V roce 2010, jak vyplývá z prvostupňového rozhodnutí, byla častým důvodem nařízení služby přesčas dovolená více pracovníků najednou, popř. dovolené v kombinaci s ozdravným pobytem. Nesporně se tedy jednalo o situace, které byly služebnímu funkcionáři s předstihem známy, zřejmě jím byly i povolovány, a proto je v žádném případě dodatečně nelze označovat jako situace nepředvídatelné či neočekávané. Předpoklady ustanovení § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru nebyly v inkriminované věci splněny.

Městský soud v Praze byl při svém rozhodování v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem (§ 110 odst. 3 soudního řádu správního), a proto ze shora uvedených důvodů ve věci rozhodl tak, že žalobou napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 soudního řádu správního zrušil pro nezákonnost. Podle ustanovení § 78 odst. 5 soudního řádu správního právním názorem, kterým vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení žalovaný správní orgán vázán.

Rozhodnutí o náhradě nákladů řízení soud opřel o ust. § 60 odst. 1 soudního řádu správního, když žalobce měl ve věci plný úspěch. Výši náhrady potom určil podle vyhl. č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif), a to tak, že 3.000 Kč činily náklady na uhrazení soudního poplatku z žaloby, dále náklady právního zastoupení za čtyři úkony právní pomoci podle § 9 odst. 3 a 3.100 Kč, tj. převzetí a příprava zastoupení, písemné podání žaloby, vyjádření ke kasační stížnosti, účast při jednání, a 4x režijní paušál podle § 13 odst. 3 a 300 Kč, náhrada za ztrátu času v rozsahu šesti započatých půlhodin 600 Kč, cestovné Plzeň – Praha a zpět 178 Kč, tedy celkem 20.360 Kč, včetně DPH ve výši 21%.

P o u č e n í:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 31. října 2017

**JUDr. Slavomír Novák, v.r.
předseda senátu**

Za správnost vyhotovení:
J. V.